

Abraham Johannes Jacobus Verbrugge (1868-1936) zandgraf 597 vak J Hoofdonderwijzer

Personalia

Geboren: 1 januari 1868 te Leiden

Zoon van: Jacobus Dirk Verbrugge en Geertruida Jacoba Verhoog

Gehuwd met: Dina Louisa Springer op 27 juli 1899 te Leiden

Overleden: 17 augustus 1936

Begraven: 20 augustus 1936

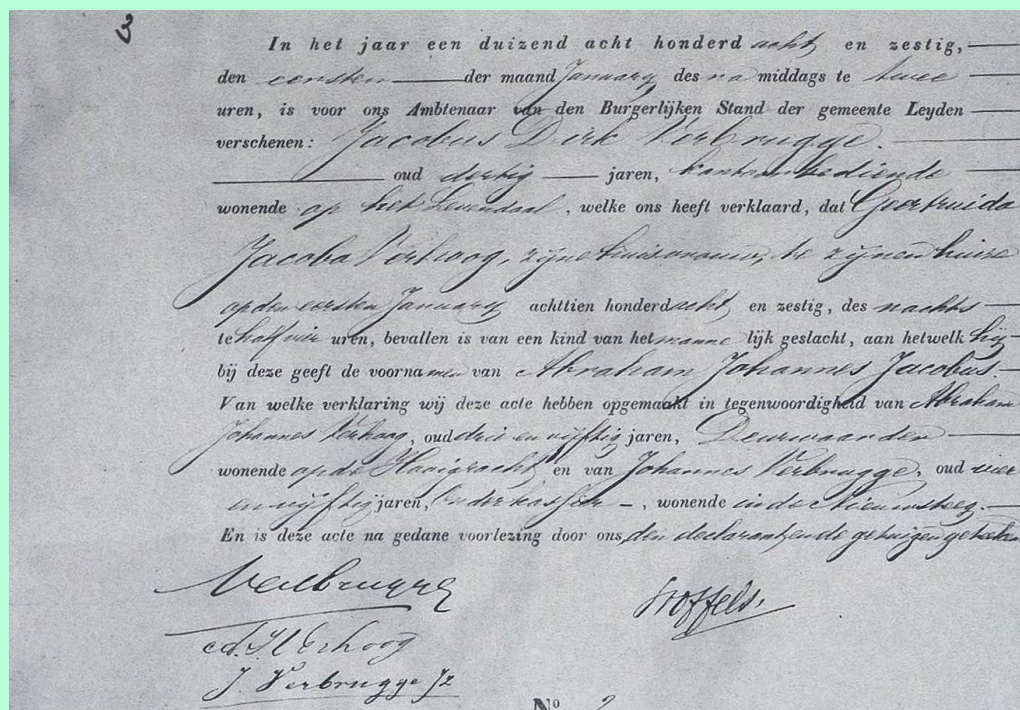
Levensverhaal

Ouderlijk gezin en opleiding

Abraham Johannes Jacobus Verbrugge wordt op 1 januari 1868 op het Levendaal in Leiden geboren. Hij is het tweede kind van kantoorbediende Jacobus Dirk Verbrugge (1837-1884) en van Geertruida Jacoba Verhoog (1839-1926).

Het gezin Verbrugge - Verhoog is Nederlands Hervormd en telt vijf kinderen:

- Johanna Catharina Margaretha (geboren 25 september 1865; overleden 17 augustus 1928, 62 jaar);
- Abraham Johannes Jacobus, onze hoofdpersoon;
- een naamloos op 23 december 1869 doodgeboren kindje;
- Catharina Margaretha Verbrugge (geboren 11 januari 1871; overleden 23 januari 1963, 92 jaar);
- Johannes Jacobus (geboren 2 april 1874; overleden 3 juni 1924, 50 jaar).

Geboorteakte

Abraham gaat naar de Christelijke lagere school op de Pieterkerkgracht. Hierna vervolgt hij zijn opleiding bij de Gemeentelijke Kweekschool voor onderwijzers en Onderwijzeressen, waar hij les krijgt van de bekende Leidse pedagoog Johannes Adrianus van Dijk [ook op Groenesteeg begraven]. Hij behaalt daar niet alleen de hoofdkte voor onderwijzer, maar ook akten voor het lesgeven in de moderne talen en wiskunde.

Onderwijsloopbaan

De onderwijsloopbaan van Verbrugge heeft zich geheel in Leiden afgespeeld. Als jong onderwijzer begint hij op de openbare school in de Gortestraat. Deze school is in 1854 gesticht en is het eerste schoolgebouw dat de gemeente Leiden speciaal voor het lager onderwijs bouwt.

Vervolgens is hij werkzaam op de jongensschool van de heer Kramer. In 1910 volgt een benoeming tot hoofd van de openbare lagere school voor minvermogenden aan het Plantsoen. Deze school is een fraai gebouw: symmetrisch van opzet en met een aparte sportzaal.

Christelijke lagere school aan de Pieterskerkgracht ca. 1900

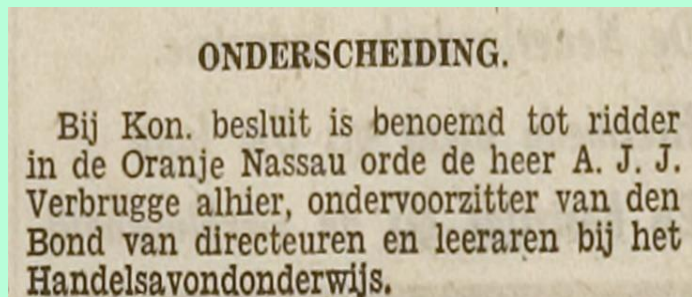

Openbare lagere school aan het Plantsoen ca. 1900

Na enige jaren wordt Verbrugge hoofd van een soortgelijke school aan de Langebrug. Vooral deze school maakt hem in wijde kring bekend. Met zijn ernst en degelijkheid weet hij te bewerkstelligen dat de school een uitstekende naam krijgt. Hij probeert met succes de ouders meer te betrekken bij het onderwijs van hun kinderen, wat op een school voor minvermogenden niet vanzelfsprekend is. Zijn tact om met mensen om te gaan en zijn krachtige wil om bepaalde doelen te bereiken zijn hierbij erg behulpzaam.

Naast zijn functie als schoolhoofd, is Verbrugge ook leraar Duits en Handelscorrespondentie bij het Genootschap "Kennis is Macht", een Middelbare Handelsavondschool. Bij deze instelling wordt hij in 1908 plaatsvervangend directeur en in 1917 - na het overlijden van directeur De Hondt - zelfs directeur. In deze functie blijkt Verbrugge niet alleen een echte onderwijsman te zijn, maar ook een uitstekend organisator. Met behulp van het bestuur, in het bijzonder voorzitter de heer Zandvoort, heeft hij deze handelsschool tot grote bloei gebracht en een uitstekende naam bezorgd tot ver buiten Leiden.

Niets is Verbrugge te veel om in beide functies, die van hoofd-onderwijzer van een lagere school en die van directeur van een handelsavondschool, op voortreffelijke wijze te vervullen. Geen enkele bijeenkomst in het belang van zijn leraren en leerlingen laat hij schieten.

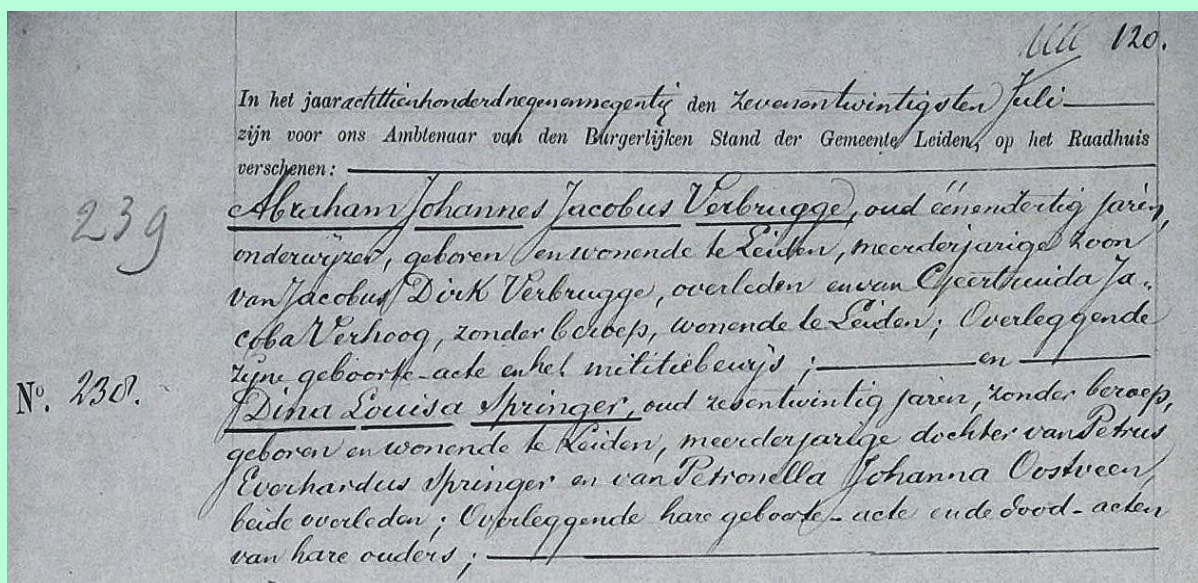

Leidsch Dagblad 31 december 1931

Als hij op 31 december 1931 zijn functie als directeur van de Handelsavondschool neerlegt, is het zeer terecht dat hij wordt onderscheiden als Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

Huwelijk en gezin

Abraham Johannes Jacobus Verbrugge trouwt op 27 juli 1899 in Leiden met de eveneens in de Sleutelstad geboren Dina Louisa Springer (1872-1939).

Huwelijksakte

Het echtpaar krijgt één kind: Geertruida Jacoba (geboren op 24 januari 1902 en overleden op 4 februari 1987, 84 jaar oud). Deze dochter is jarenlang huisarts in Leiden geweest. Zij was sociaal bewogen, een van de eerste vrouwelijke in Leiden en had een huisartsenpraktijk aan de Zoeterwoudsesingel op nummer 15.

Maatschappelijke activiteiten

Abraham Verbrugge vindt naast zijn vele werkzaamheden op onderwijsgebied ook nog de tijd voor maatschappelijke activiteiten. Jarenlang is hij bestuurslid van de Leidsche Maatschappij van Weldadigheid. Tussen 1914 en 1918 verricht hij veel werk voor de Leidse afdeling van het Nationaal Steuncomité. Dit comité, op 10 augustus 1914 op initiatief van koningin Wilhelmina opgericht, coördineert de noodhulp aan mensen die door de Eerste Wereldoorlog werkloos of in de armoede belanden om zo de sociale onrust te beperken.

Overlijden

In 1933 legt Verbrugge ook zijn functie als hoofd-onderwijzer neer. Lang heeft hij niet kunnen genieten van de rust van zijn pensioen. Op 17 augustus 1936 komt hij op 68-jarige leeftijd te overlijden. Drie dagen later wordt hij op de begraafplaats aan de Groenesteeg ter aarde besteld. Het Leidsch Dagblad doet uitvoerig verslag van deze gebeurtenis: *Onder groote deelnemende belangstelling, vooral uit de kringen van het onderwijs, is hedenmiddag op de begraafplaats aan de Groenesteeg het stoffelijk overschot ter aarde besteld van wijlen den heer A.A.J. Verbrugge, in leven oud-directeur van de school van het Genootschap "Kennis is Macht" en een algemeen bekend figuur in de onderwijs-wereld, die dezer dagen hier ter stede op 68-jarige leeftijd overleed.*

Onder de talrijke aanwezigen bevonden zich onder meer de heer J. Baak Jzn., inspecteur van het Lager Onderwijs, de heer P.A. Wisse, als vertegenwoordiger van den directeur van den school, mr. dr. H.D.M. Knol namens het hoofdbestuur van den Bond van directeurs en leeraren bij het Handelsavondonderwijs, de heer D. Bosma namens de afdeling Leiden van dien Bond, de heer F.H. M. Bloemink als voorzitter van de afdeling Leiden van de Vereeniging van Hoofden van Scholen in Nederland, de heer P.A. Hibma, eere-voorzitter van de afdeling Leiden dier vereeniging, dr. A. Wisse, oud-leraar van "Kennis is Macht" en thans directeur der Rijksschool te Utrecht, benevens vele hoofden van scholen, onderwijzers en onderwijzeressen bij het L.O., leeraren, oud-leraren, leerlingen en oud-leerlingen van "Kennis is Macht", vrienden van de familie, kennissen en nog vele anderen.

Overlijdensadvertentie

Een groot aantal bloemstukken werd voor de baar uit naar het graf gedragen. Nadat de kist in de groeve was neergelaten, werd allereerst het woord gevoerd door de heer J. Baak Jzn., die er aan herinnerde, hoe het nog slechts enkele jaren geleden was, dat de thans overledene zijn werk neerlegde en bij die gelegenheid de beste wenschen voor nog vele jaren van welverdiende rust werden uitgesproken.

Bij het afscheid bleek overduidelijk de groote waardeering, welke in breeden kring werd gekoesterd jegens zijn persoon en voor zijn arbeid bij het lager- en vakonderwijs. Het geopende graf voor ons, aldus spreker, bevestigt ons wederom de waarheid van het oude gezegde, dat het slechts één pas is, welke het leven van den dood scheidt.

De groote opkomst op deze plaats, eenige jaren na zijn officieel vertrek uit het openbare leven, bewijst opnieuw, dat hij in de harten van velen een warme plaats innam en dat de herinnering aan wat hij deed voor de zaak van het onderwijs, niet is weggevaagd. Hij heeft gewerkt, zolang het dag was. Hij ruste in vrede. Spreker eindige met woorden van troost tot de nabestaanden.

De heer P.A. Hibma sprak namens de collega's en oud-collega's, hoofden van scholen in wier midden de overledene zulk een vooraanstaande plaats innam. In 1910 benoemd tot hoofd der school in het Plantsoen en kort daarna aan de Langebrug, heeft hij zich met groote liefde, ijver en toewijding aan zijn werk, dat hem voldoening schonk, gegeven. In den kring zijner collega's werd hij in hooge mate gewaardeerd, niet in het minst in de afdeeling Leiden der Vereeniging van Hoofden van Scholen, in welker bestuur hij eenige jaren zitting had. Zeer veel heeft hij voor zijn school gedaan, veel meer dan naar buiten bekend werd. Daarvoor past op deze plaats een woord van innigen dank en hartelijke waardeering. Moge zijne nagedachtenis ons nog vele jaren tot voorbeeld strekken.

De heer W. van der Laan herinnerde eraan hoe het ongeveer 25 jaar geleden is, dat de thans ontslapene en spreker elkaar gelijktijdig welkom heetten in hun nieuwe functie.

Dezelfde ervaringen en conclusies droegen het hunnen bij tot het ontstaan eener goede verstandhouding, welke allengs is uitgegroeid tot een hechte vriendschap. Nu aan die vriendschap een einde is gekomen, overvalt ons een groot leed, maar hoeveel dieper moet de smart nog zijn van de achterblijvende echtgenoot en dochter, die in hem zulk een voorbeeldig man en vader vonden.

Spreker eindige met een persoonlijk woord van troost tot de familie en met de verzekering dat de nagedachtenis aan zijn vriend onuitwischaar in zijn herinnering zal voortleven.

Tenslotte werd nog het woord gevoerd door den heer P.A. Wisse, zulks op verzoek van den directeur, de leraaren en oud-leeraren van "Kennis is Macht" en het hoofdbestuur van den Bond van Directeuren en Leeraren bij het Handelsavondonderwijs.

Deze bracht den heer Verbrugge van ganscher harte dank voor de wijze, waarop hij zich gedurende vele jaren met volle werkkraft en liefde aan het handelsonderwijs heeft gegeven. Voor de belangen van de school, de leerlingen en het personeel stond hij steeds op de bres.

Een zwager van den overledene, de heer Van der Valk uit Rotterdam, dankte voor de betoonde belangstelling.

N°. 656
1. 1. 60
Heden achttien Augustus — negentienhonderd zes en dertig,
verscheen voor mij, Ambtenaar van den burgerlijken stand der gemeente Leiden:
Meerweer, Hermannus Pieter Hendrik
oud veereviftig — jaren, begrafenisondernemer
wonende te Leiden
die verklaarde, daarvan uit eigen wetenschap kennis dragende, dat op
Reventien Augustus ———— dezes jaars,
des voo middags ten — vier ——— ure, binnen deze gemeente is overleden
Verbrugge, Abraham Johannes Jacobus:
oud achtenveestig jaren, zonder beroep.
geboren te Leiden ————, wonende te Leiden, gehuwd
met Springer, Dina Louise. loon van Verbrugge,
Jacobus Dirk z. van Verhoog, Geertruida Jacobs,
beide, overleden.

Waarvan akte, welke is voorgelezen.

Meerweer,

J. H. K. K.

In zandgraf 597, voorzien van een stèle (staande zerk) waarvan de tekst niet meer leesbaar is, zijn vier personen begraven. Als eerste op 5 maart 1894 Petronella Johanna Springer - Oostveen, de schoonmoeder van onze hoofdfiguur. Abraham Johannes Jacobus Verbrugge is er als tweede in is begraven. Na hem is eerst zijn echtgenote Dina Louisa Springer (op 30 december 1939) hier ter aarde besteld en als laatste, een week later (op 7 januari 1940) Louise Catharina Hendrika Springer, een negen jaar oudere zus van Dina Louisa.

Zandgraf 597

Bronnen:

Literatuur:

A. Wisse: *A.J.J. Verbrugge*, Leids Jaarboekje 1937, p. LXIV-LXVI.

Archieven:

- Centraal Bureau voor de Genealogie te Den Haag (CGB)
- Erfgoed Leiden en Omstreken (ELO)

Dagbladen:

- Leidsch Dagblad: 17 en 20 augustus 1936.

Websites:

- www.wiewaswwie.nl
- www.wikipedia.nl

Auteurs:

Lodewijk Kallenberg (januari 2026)